ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (piata komora)

z 26. júna 2008 *

Vo veci T-94/98,

Alfonsius Alferink, bydliskom v Heetene (Holandsko), a ďalších 67 žalobcov, ktorých mená sú uvedené v prílohe, v zastúpení: pôvodne H. Bronkhorst a E. Pijnacker Hordijk, neskôr H. Bronkhorst, E. Pijnacker Hordijk a J. Sluysmans, a napokon E. Pijnacker Hordijk, advokáti,

žalobcovia,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: T. van Rijn, splnomocnený zástupca,

žalovanej,

ktorej predmetom je žaloba o náhradu škody podľa článku 178 Zmluvy ES (teraz článok 235 ES) a článku 215 druhého odseku Zmluvy ES (teraz článok 288 druhý odsek ES), údajne utrpenej žalobcami z dôvodu, že Komisia tým, že prijala nariadenie (EHS) č. 1033/89 z 20. apríla 1989, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 1546/88 o spôsobe uplatňovania dodatočného poplatku uvedeného v článku 5c

* Jazyk konania: holandčina.

nariadenia Rady (EHS) č. 804/68 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 110, s. 27), v ktorom nebolo jasne a presne stanovené, že výroba mlieka musí byť obnovená v pôvodnom podniku SLOM, porušila zásadu právnej istoty,

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV (piata komora),

v zložení: predseda komory M. Vilaras, sudkyne E. Martins Ribeiro (spravodajkyňa) a K. Jürimäe,

tajomník: J. Plingers, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 25. septembra 2007,

vyhlásil tento

Rozsudok

Právny rámec

1 Nariadenie Rady (EHS) č. 1078/77 zo 17. mája 1977, ktorým sa zavádza systém prémií za neuvedenie mlieka a mliečnych výrobkov na trh a za konverziu mliečnych

stád [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 131, s. 1), zaviedlo uhradenie prémie za neuvedenie na trh alebo prémie za konverziu výrobcom, ktorí sa zaviazali počas päťročného obdobia neuvádzania na trh neuvádzať na trh mlieko alebo mliečne výrobky alebo počas štvorročného obdobia konverzie neuvádzať na trh mlieko alebo mliečne výrobky a vykonať konverziu mliečnych stád na stáda na produkciu mäsa.

2 Výrobcovia mlieka, ktorí podpísali záväzok podľa nariadenia č. 1078/77, sa spoločne nazývajú „výrobcovia SLOM“, pričom tento akronym pochádza z holandského výrazu „slachten en omschakelen“ (poraziť alebo vykonať konverziu), opisujúceho ich povinnosti v rámci režimu neuvádzania na trh alebo vykonania konverzie.

3 Nariadením Rady (EHS) č. 856/84 z 31. marca 1984, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 804/68 o spoločnej organizácii trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 90, s. 10), a nariadením Rady (EHS) č. 857/84 z 31. marca 1984, ktorým sa prijímajú všeobecne platné pravidlá uplatňovania poplatku uvedeného v článku 5c nariadenia (EHS) č. 804/68 v odvetví mlieka a mliečnych výrobkov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 90, s. 13), bol k 1. aprílu 1984 zavedený dodatočný poplatok týkajúci sa dodávania mlieka v množstvách presahujúcich referenčné množstvo, pričom toto referenčné množstvo bolo stanovené pre každého odberateľa v rámci limitu celkového množstva zaručeného pre jednotlivé členské štáty. Referenčné množstvo, na ktoré sa dodatočný poplatok nevzťahoval, zodpovedalo množstvu mlieka alebo jeho ekvivalentu v mliečnych výrobkoch dodávaného výrobcom alebo odberaného mliekarenskými podnikmi na základe schémy stanovenej členským štátom na referenčný rok, pričom v Holandskom kráľovstve bol referenčným rokom rok 1983.

4 Podrobné pravidlá na uplatňovanie dodatočného poplatku uvedeného v článku 5c nariadenia Rady (EHS) č. 804/68 z 27. júna 1968 o spoločnej organizácii trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 148, s. 13) boli určené nariadením Komisie (EHS) č. 1371/84 zo 16. mája 1984 (Ú. v. ES L 132, s. 11). Toto nariadenie bolo zrušené nariadením Komisie (EHS) č. 1546/88 z 3. júna 1988 o spôsobe uplatňovania dodatočného poplatku uvedeného v článku 5c nariadenia Rady (EHS) č. 804/68 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 139, s. 12), ktorého cieľom bolo vytvoriť zjednotené znenie právnej úpravy v tejto oblasti (prvé odôvodnenie tohto nariadenia).

5 Výrobcovia, ktorí vzhľadom na dodržiavanie záväzku vyplývajúceho z nariadenia č. 1078/77 v priebehu referenčného roka stanoveného predmetným členským štátom nedodávali nijaké mlieko, boli vyňatí z pridelenia referenčného množstva.

6 V rozsudkoch z 28. apríla 1988, Mulder (120/86, Zb. s. 2321, ďalej len „rozsudok Mulder I“) a von Deetzen (170/86, Zb. s. 2355, ďalej len „von Deetzen I“), Súdny dvor vyhlásil nariadenie č. 857/84, doplnené nariadením č. 1371/84, za neplatné v časti, v ktorej nestanovovalo pridelenie referenčného množstva výrobcom, ktorí vzhľadom na ich záväzok v zmysle nariadenia č. 1078/77 nedodávali v priebehu referenčného roka stanoveného predmetným členským štátom nijaké mlieko.

7 V nadväznosti na rozsudky Mulder I a von Deetzen I, už citované v bode 6 vyššie, Rada prijala 20. marca 1989 nariadenie (EHS) č. 764/89, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie č. 857/84 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 84, s. 2), ktoré nadobudlo účinnosť 29. marca 1989 a na základe ktorého mohla kategória výrobcov uvedená v týchto rozsudkoch získať osobitné referenčné množstvo vo výške 60 % ich výroby v priebehu dvanástich mesiacov predtým, ako prijali záväzok neuvádzania na trh alebo záväzok konverzie v zmysle nariadenia č. 1078/77.

8 Článok 3a ods. 1 písm. a) až d) nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, stanovuje:

„Výrobcovi, na ktorého sa vzťahuje článok 12 [písm. c)] tretí pododsek:

…

bude na žiadosť podanú v lehote troch mesiacov, ktorá začína plynúť 29. marca 1989, pridelené dočasné špecifické referenčné množstvo, ak:

a) svoje hospodárstvo na výrobu mlieka nepreviedol v celom rozsahu ešte pred uplynutím záväzku neuvádzania na trh alebo konverzie;

b) na podporu svojej žiadosti a v rozsahu, v akom požadujú príslušné orgány, preukáže, že požadované referenčné množstvo môže vo svojom poľnohospodárskom podniku vyrobiť v plnom rozsahu;

c) sa zaviaže, že bude predávať mlieko alebo iné mliečne výrobky priamo spotrebiteľovi a/alebo bude dodávať mlieko odberateľovi;

d) v rozsahu, v akom ide o osobitné referenčné množstvo, sa zaviaže, že do konca režimu dodatočného poplatku nevyužije opatrenia v oblasti zrieknutia sa referenčných množstiev.“ [*neoficiálny preklad*]

9 Článok 3a ods. 3 nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, stanovuje:

„Ak môže výrobca v lehote dvoch rokov od 29. mája 1989 príslušnému orgánu dostatočne preukázať, že skutočne obnovil priamy predaj a/alebo dodávky a že tento priamy predaj a/alebo dodávky dosiahli počas posledných dvanástich mesiacov úroveň vyššiu alebo rovnú 80 % dočasného referenčného množstva, osobitné referenčné množstvo mu bude pridelené s konečnou platnosťou. V opačnom prípade sa dočasné referenčné množstvo v celom rozsahu vracia do rezerv Spoločenstva…“ [*neoficiálny preklad*]

10 Článok 12 písm. c) nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, stanovuje: „Na uplatnenie článku 3a sa za výrobcu považuje majiteľ poľnohospodárskeho podniku, fyzická alebo právnická osoba alebo skupina fyzických osôb, ktorých poľnohospodársky podnik sa nachádza na území Spoločenstva“ [*neoficiálny preklad*].

11 Článok 12 písm. d) nariadenia č. 857/84 stanovuje:

„Podľa tohto nariadenia:

d) sú poľnohospodárskym podnikom: všetky výrobné jednotky prevádzkované výrobcom a nachádzajúce sa na zemepisnom území Spoločenstva.“ [*neoficiálny preklad*]

12 Článok 3a ods. 1 nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, stanovuje:

„Žiadosť [o pridelenie osobitného referenčného množstva] podľa článku 3a ods. 1 nariadenia… (EHS) č. 857/84 sa podá na príslušný úrad, ktorý na tieto účely určí členský štát, spôsobom ním stanoveným, ak výrobca preukáže, že v čase schválenia žiadosti o poskytnutie prémie v zmysle článku 5 ods. 2 nariadenia Komisie (EHS) č. 1391/78 svoj poľnohospodársky podnik ešte v celom rozsahu alebo čiastočne obhospodaroval.

Príslušný orgán potvrdí prijatie žiadosti, overí splnenie podmienok stanovených vo vyššie uvedenom odseku 1 a vykoná záznam o písomných záväzkoch výrobcu.

Dôkazy preukazujúce schopnosť výrobcu vyrábať na úrovni referenčného množstva v plnom rozsahu sú najmä:

— priamy predaj a/alebo dodávky mlieka vykonané od konca obdobia platnosti záväzku neuvádzania na trh a záväzku konverzie,

— stádo dojníc v zmysle článku 1 ods. 1 [písm. c)] nariadenia… č. 1391/78 chované v poľnohospodárskom podniku,

— plocha pôdy s trvalými porastmi a/alebo plošný výmer kŕmnych plodín poľnohospodárskeho podniku, ako to vyplýva z plánu rotácie plodín a vykonaného výsevu,

— investície uvedené v článku 3 bod 1 druhý pododsek nariadenia… č. 857/84.“ [*neoficiálny preklad*]

13 Výrobcovia, ktorí podpísali záväzok neuvádzania na trh alebo konverzie a ktorí pri uplatnení nariadenia č. 764/89 získali referenčné množstvo nazývané „špecifické“, sa nazývajú „výrobcovia SLOM I“.

14 Rozsudkom z 11. decembra 1990, Spagl (C-189/89, Zb. s. I-4539), Súdny dvor určil neplatnosť článku 3a ods. 1 prvej zarážky nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, v rozsahu, v akom vylučoval z pridelenia špecifického referenčného množstva podľa tohto ustanovenia výrobcov, ktorých obdobie neuvádzania na trh alebo konverzie pri plnení záväzku prevzatého podľa nariadenia č. 1078/77 uplynulo pred 31. decembrom 1983, prípadne pred 30. septembrom 1983.

15 V nadväznosti na rozsudok Spagl, už citovaný v bode 14 vyššie, Rada prijala nariadenie (EHS) č. 1639/91 z 13. júna 1991, ktorým sa mení nariadenie č. 857/84 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 150, s. 35), ktoré zrušením podmienok vyhlásených Súdnym dvorom za neplatné, konkrétne k okamihu, ku ktorému uplynul záväzok neuvádzania na trh, umožnilo pridelenie špecifického referenčného množstva dotknutým výrobcom. Títo výrobcovia sa nazývajú „výrobcovia SLOM II“.

16 Medzitýmnym rozsudkom z 19. mája 1992, Mulder a i./Rada a Komisia (C-104/89 a C-37/90, Zb. s. I-3061, ďalej len „rozsudok Mulder II“), Súdny dvor určil, že Spoločenstvo zodpovedá za škodu utrpenú určitými výrobcami mlieka, ktorí prevzali

záväzok podľa nariadenia č. 1078/77 a následne im bolo zabránené uvádzať mlieko na trh za uplatnenia nariadenia č. 857/84. Čo sa týka súm, ktoré mali byť uhradené, Súdny dvor vyzval účastníkov konania, aby ich stanovili spoločnou dohodou.

17 Rozsudkom z 27. januára 2000, Mulder a i./Rada a Komisia (C-104/89 a C-37/90, Zb. s. I-203, ďalej len „rozsudok Mulder III"), Súdny dvor rozhodol o výške náhrad škôd požadovaných žalobcami vo veciach uvádzaných rozsudkom Mulder II, už citovaným v bode 16 vyššie.

Skutkové okolnosti

18 Žalobcovia A. Alferink a ďalších 67 výrobcov mlieka v Holandsku podpísali v rámci nariadenia č. 1078/77 záväzky neuvádzania na trh.

19 V súlade s relevantnou právnou úpravou žalobcovia predložili holandským orgánom žiadosť o pridelenie špecifického referenčného množstva, ktoré by im umožnilo vyrábať určité množstvo mlieka bez toho, aby podliehali dodatočnému poplatku. Niektorým zo žalobcov bolo pridelené dočasné špecifické referenčné množstvo, zatiaľ čo iným bolo pridelené konečné špecifické referenčné množstvo.

20 Po pridelení vyššie uvedených špecifických referenčných množstiev holandské orgány pristúpili ku kontrole s cieľom zistiť, či žalobcovia vyrábali referenčné množstvá v súlade s podmienkami stanovenými v právnej úprave Spoločenstva. Po tom, ako holandské orgány konštatovali, že výroba mlieka nebola obnovená v pôvodnom poľnohospodárskom podniku SLOM alebo v tej istej organizačnej a ekonomickej jednotke poľnohospodárskeho podniku, akým bol poľnohospodársky podnik v čase prijatia záväzku neuvádzania na trh, pretože žalobcovia na výrobu mlieka využívali výrobné prostriedky prenajaté u tretích osôb, dospeli k záveru, že požiadavky

vyplývajúce z právnej úpravy Spoločenstva na pridelenie konečného referenčného množstva neboli dodržané. Tieto orgány teda odmietli prideliť konečné referenčné množstvo tým žalobcom, ktorým bolo pridelené dočasné referenčné množstvo, a odňali konečné referenčné množstvo tým, ktorým už bolo pridelené.

21 Žalobcovia podali odvolanie na College van Beroep voor het bedrijfsleven (odvolací súd pre správne spory v ekonomickej oblasti, Holandsko) proti rozhodnutiu ministerstva poľnohospodárstva, prírody a rybárstva (ďalej len „ministerstvo“), ktorým bolo pridelenie konečného referenčného množstva zamietnuté alebo im bolo odňaté to, ktoré im už predtým bolo pridelené. Žalobcovia sa odvolávali najmä na to, že v rozpore s tvrdeniami predmetného ministerstva relevantné právne predpisy na účely udelenia špecifického referenčného množstva nevyžadovali, aby bola výroba mlieka obnovená v pôvodnom poľnohospodárskom podniku SLOM alebo v tej istej organizačnej a ekonomickej jednotke poľnohospodárskeho podniku, akým bol poľnohospodársky podnik v čase prijatia záväzku neuvádzania na trh. College van Beroep voor het bedrijfsleven ich odvolanie zamietol.

22 Jeden zo žalobcov, G. J. Hulter, podal žalobu o náhradu škody na Rechtbank te's-Gravenhage (obvodný súd mesta Haag, Holandsko) z dôvodu, že ani rozhodnutie ministerstva, ani relevantná právna úprava nestanovovali, aspoň nie dostatočne, podmienky požadované na konverziu dočasného referenčného množstva na konečné referenčné množstvo, alebo z toho dôvodu, že v tejto oblasti neboli poskytnuté správne informácie v užitočnom čase. Táto žaloba bola zamietnutá rozsudkom z 20. januára 1999.

23 G. J. Hulter podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Gerechtshof te's-Gravenhage (odvolací súd v Haagu, Holandsko), ktorý potvrdil rozsudok Rechtbank te's-Gravenhage.

24 G. J. Hulter podal kasačný opravný prostriedok na Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd Holandska), ktorý ho zamietol rozsudkom z 8. marca 2002.

Konanie

25 Návrhom doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 19. júna 1998 A. Alferink a ďalších 67 žalobcov, ktorých mená sú uvedené v prílohe, podali túto žalobu.

26 Dňa 30. septembra 1998 sa pred Súdom prvého stupňa konalo neformálne stretnutie, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia účastníkov konania. V priebehu tohto stretnutia účastníci konania mali príležitosť predložiť vyjadrenia k analytickej klasifikácii vykonanej Súdom prvého stupňa vo veciach týkajúcich sa výrobcov SLOM.

27 Uznesením predsedu štvrtej komory z 8. októbra 1998 Súd prvého stupňa prerušil konanie v tejto veci.

28 Dňa 17. mája 2000 sa konalo pred Súdom prvého stupňa druhé neformálne stretnutie, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia účastníkov konania.

29 Dňa 17. januára 2002 sa pred Súdom prvého stupňa konalo tretie neformálne stretnutie, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia účastníkov konania. V priebehu tohto stretnutia bolo so súhlasom účastníkov konania rozhodnuté o zastavení konania v tejto veci, kým nerozhodne Hoge Raad der Nederlanden.

30 Uznesením predsedu prvej komory z 30. marca 2004 Súd prvého stupňa nariadil obnovenie tohto konania. Komisii bola určená lehota na predloženie vyjadrenia k žalobe. Účastníci konania následne predložili repliku a dupliku.

31 Vzhľadom na to, že zloženie komôr Súdu prvého stupňa bolo od nového súdneho roka zmenené, sudkyňa spravodajkyňa bola pridelená k piatej komore, ktorej bola z tohto dôvodu uvedená vec pridelená.

32 Na základe správy sudkyne spravodajkyne Súd prvého stupňa (piata komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania bez predchádzajúceho dokazovania.

33 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na ústne otázky, ktoré im Súd prvého stupňa položil, boli vypočuté na pojednávaní 25. septembra 2007.

Návrhy účastníkov konania

34 Žalobcovia navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

— zaviazal Európske spoločenstvo, aby zaplatilo sumy uvedené v prílohe k ich žalobe ako náhradu škody za ujmu, ktorá im bola spôsobená nesprávnou formuláciou článku 3a nariadenia č. 1546/88, zvýšené o zákonné úroky až do dňa ich úplného splatenia,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

35 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— žalobu zamietol,

— zaviazal žalobcov na náhradu trov konania.

O námietke nezákonnosti nariadenia č. 1546/88

Tvrdenia účastníkov konania

36 Na pojednávaní sa žalobcovia odvolávali na žalobný dôvod založený na nezákonnosti nariadenia č. 1546/88, lebo podľa nich toto nariadenie vedie k diskriminácii medzi výrobcami SLOM a ostatnými výrobcami mlieka, pričom porušuje legitímnu dôveru.

37 Komisia uviedla, že ide o nový žalobný dôvod, a preto by mal byť vyhlásený za neprípustný.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

38 Je potrebné zdôrazniť, že zo znenia ustanovení článku 44 ods. 1 písm. c) a článku 48 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa vyplýva, že návrh na začatie konania musí obsahovať predmet konania a zhrnutie dôvodov, na ktorých je návrh založený, a že uvádzanie nových dôvodov je prípustné počas konania len vtedy, ak sú tieto dôvody založené na nových právnych a skutkových okolnostiach, ktoré vyšli najavo v priebehu konania. Dôvod, ktorý však predstavuje doplnenie dôvodu uvedeného skôr, či už priamo alebo nepriamo, v pôvodnom návrhu na začatie konania a ktorý úzko súvisí s týmto dôvodom, musí byť vyhlásený za prípustný (rozsudok Súdneho dvora zo 14. októbra 1999, Atlanta/Európske spoločenstvo, C-104/97 P, Zb. s. I-6983, bod 29; uznesenie predsedu tretej komory Súdneho dvora z 13. novembra 2001, Dürbeck/Komisia, C-430/00 P, Zb. s. I-8547, bod 17; rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. marca 2007, France Télécom/Komisia, T-340/04, Zb. s. II-573, bod 164).

39 V tomto prípade treba konštatovať, že žalobný dôvod založený na nezákonnosti nariadenia č. 1546/88 je novým žalobným dôvodom, ktorý nie je založený na nijakých nových právnych a skutkových okolnostiach, ktoré vyšli najavo v priebehu konania, a ktorý nemôže byť považovaný za doplnenie dôvodu uvedeného skôr, či už priamo alebo nepriamo, v pôvodnom návrhu na začatie konania a ktorý úzko súvisí s týmto dôvodom. (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 28. novembra 2002, Scan Office Design/Komisia, T-40/01, Zb. s. II-5043, bod 96). Žalobcovia okrem toho neuviedli dôvody, pre ktoré sa na uvedenú námietku nezákonnosti mohli odvolávať až počas pojednávania. Z uvedeného vyplýva, že tento žalobný dôvod musí byť zamietnutý ako neprípustný.

O žalobe o náhradu škody

Tvrdenia účastníkov konania

40 Žalobcovia uviedli, že keďže od prijatia záväzku neuvádzania na trh a pridelenia dočasného špecifického referenčného množstva ubehlo veľa rokov, ich poľnohospodársky podnik už nebol schopný obnoviť činnosť chovu dojníc, ktorú vykonával predtým, a preto museli využiť výrobné prostriedky prenajaté od tretích osôb, akými sú maštale alebo dojacie zariadenia. Z tohto dôvodu dočasné referenčné množstvá, ktoré im boli pridelené, neboli premenené na konečné alebo im boli odňaté.

41 Žalobcovia zdôrazňujú, že podľa ministerstva, College van Beroep voor het bedrijfsleven a Komisie musí byť právo Spoločenstva, najmä článok 3a nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, vykladané v tom zmysle, že na to, aby bolo pridelené konečné referenčné množstvo, by malo byť dočasné referenčné množstvo vyrobené v pôvodnom poľnohospodárskom podniku SLOM alebo v tej istej organizačnej a ekonomickej jednotke poľnohospodárskeho podniku, akým bol poľnohospodársky podnik ku dňu záväzku SLOM. Takisto nie sú

splnené podmienky na pridelenie referenčného množstva, ak boli využité výrobné prostriedky prenajaté od tretích osôb.

42 Komisia odpovedala listom z 15. februára 1995 na list žalobcov z 13. októbra 1994, kde uviedla, že podľa nej rozhodnutie College van Beroep voor het bedrijfsleven správne odráža stav právnej úpravy Spoločenstva, pokiaľ ide o jednotnosť poľnohospodárskeho podniku, na ktorom má byť vyrobené špecifické referenčné množstvo, t. j. pôvodný poľnohospodársky podnik SLOM, ktorý v celom rozsahu alebo čiastočne zahŕňa všetky výrobné jednotky pridané až do okamihu pridelenia dočasného referenčného množstva. Komisia sa v tejto súvislosti odvoláva na rozsudok Súdneho dvora z 3. decembra 1992, O'Brien (C-86/90, Zb. s. I-6251), najmä na body 16 a 17, z ktorých jasne vyplýva, že relevantný poľnohospodársky podnik je ten, ktorý existoval v čase pridelenia referenčného množstva, a to pod podmienkou, že výrobca na účely pridelenia konečného referenčného množstva „v celom rozsahu alebo čiastočne obhospodaruje ten istý poľnohospodársky podnik, ktorý obhospodaroval v čase schválenia žiadosti o poskytnutie prémie" (bod 17).

43 Komisia v tom istom liste dodala, že zo skutkových okolností, ktoré jej poskytol právny zástupca žalobcov, vyplýva, že žalobcovia sa už nenachádzajú v situácii uvedenej v predchádzajúcom bode, lebo buď vlastnia pôvodný poľnohospodársky podnik SLOM, no nevyužívajú ho na výrobu špecifického referenčného množstva, alebo poľnohospodársky podnik, na ktorom bolo referenčné množstvo vyrábané, nadobudli po pridelení dočasného špecifického referenčného množstva. Komisia ešte upresnila, že prípadné úvahy o prenájme výrobných prostriedkov na výrobu špecifických referenčných množstiev by mali byť preskúmané so zreteľom na ich predchádzajúce vyjadrenia týkajúce sa okamihu, v ktorom boli tieto prostriedky nadobudnuté, a okamihu, keď boli začlenené do pôvodného poľnohospodárskeho podniku. Komisia nakoniec uviedla, že rozsudok Súdneho dvora z 15. januára 1991, Ballmann (C-341/89, Zb. s. I-25), sa v rozpore s tvrdením žalobcov netýkal výrobcov SLOM.

44 Žalobcovia sa však nazdávajú, že z článku 3a nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, vyplýva, že žiadateľ dočasného referenčného množstva už nemusí vlastniť celý pôvodný poľnohospodársky podnik SLOM. Pokiaľ by stačilo, že sa využíva iba malá časť tohto poľnohospodárskeho podniku, na výrobu dočasného referenčného množstva by bolo preto nutné využiť ďalšie výrobné

prostriedky. Podľa žalobcov teda stačí, aby výrobca vlastnil aspoň časť výrobných jednotiek, ktoré obhospodaroval v čase prijatia záväzku neuvádzania na trh.

45 Okrem toho ďalšie ustanovenia článku 3a nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, potvrdzujú, že pridelené referenčné množstvo môže byť v značnej miere vyrobené pomocou výrobných prostriedkov, ktoré nie sú súčasťou pôvodného poľnohospodárskeho podniku SLOM. Žalobcovia v tejto súvislosti zdôrazňujú, že na účely preukázania schopnosti výrobcu vyprodukovať požadované referenčné množstvo je možné predložiť dôkazy, akými sú plocha pôdy s trvalými porastmi a/alebo plošný výmer kŕmnych plodín poľnohospodárskeho podniku, ako to vyplýva z plánu rotácie plodín a vykonaného výsevu. Uvedený článok 3a neobsahuje žiadnu podmienku, podľa ktorej by malo ísť o plochy s trvalými porastmi alebo iné plochy patriace pôvodnému poľnohospodárskemu podniku SLOM. Tá istá zásada sa uplatní na investície, na ktoré sa vzťahuje posledná zarážka uvedeného článku 3a a ktoré sa vo všeobecnosti týkajú obdobia po uplynutí záväzku SLOM (t. j. investície vykonané v rámci rozvojového projektu predloženého pred 1. októbrom 1984).

46 Okrem toho ani nariadenie č. 1078/77, ani jeho vykonávacie nariadenia nestanovujú povinnosť zachovať poľnohospodársky podnik v tom istom stave, v akom bol v čase prijatia záväzku SLOM. Ak zákonodarca chcel, aby bola výroba mlieka obnovená na pôvodnom poľnohospodárskom podniku SLOM alebo v tej istej organizačnej a ekonomickej jednotke poľnohospodárskeho podniku, akým bol poľnohospodársky podnik ku dňu záväzku SLOM, mal to tak výslovne stanoviť v právnej úprave Spoločenstva.

47 Zo spoločného výkladu nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, a vykonávacieho nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, vyplýva, že výrobca má byť schopný vyrábať požadované referenčné množstvá pomocou výrobných jednotiek, ktoré obhospodaroval, pričom aspoň časť týchto výrobných jednotiek použitých na tento účel sa musí zhodovať s tými jednotkami, ktorými disponoval v čase prijatia záväzku neuvádzania na trh. V rozpore s tvrdením Komisie tieto nariadenia nestanovujú, že by výroba mala byť obnovená buď na pôvodnom poľnohospodárskom podniku SLOM, alebo v tej istej organizačnej a ekonomickej jednotke poľnohospodárskeho podniku, akým bol poľnohospodársky podnik, o ktorý išlo v čase prijatia záväzku neuvádzania na trh.

48 Komisia sa prijatím právnej úpravy, ktorá výslovne nestanovuje vyššie uvedené obmedzenia, a preto je neprimeraná, nejednoznačná a nejasná, dopustila pochybenia zakladajúceho jej zodpovednosť, pretože porušila zásadu obozretnosti, ktorá sa tiež uplatňuje na metódy tvorby právnych predpisov a ktorá si vyžaduje, aby táto právna úprava bola primeraná. Žalobcovia v tomto smere odkazujú na uznesenie Rady z 8. júna 1993 o kvalite tvorby právnych predpisov Spoločenstva [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 166, s. 1).

49 Pokiaľ ide o škodu a príčinnú súvislosť medzi protiprávnym konaním a škodou, žalobcovia uvádzajú, že protiprávne konanie, za ktoré je zodpovedná Komisia, im spôsobilo škodu. Tvrdia, že spĺňali všetky podmienky stanovené na pridelenie dočasného referenčného množstva, t. j. že boli schopní vyrobiť referenčné množstvo v ich poľnohospodárskom podniku v stave, v akom bol tento podnik v čase podania žiadosti. Podľa Komisie postoj holandských orgánov, ktoré sa nazdávajú, že žalobcovia neobnovili výrobu mlieka na pôvodnom poľnohospodárskom podniku SLOM alebo neobnovili výrobu nezávislým spôsobom, dokazuje iba to, že žalobcovia z dôvodu nejednoznačnosti právnej úpravy Spoločenstva neobnovili svoju výrobu v celom rozsahu na ich pôvodnom poľnohospodárskom podniku SLOM. Ak by právna úprava Spoločenstva bola jasnejšia, žalobcovia by sa mohli rozhodnúť, že budú vyrábať pomocou iných prostriedkov, ako sú tie, o ktoré rozšírili svoj poľnohospodársky podnik, a teda mohli by si zvoliť iný spôsob výroby na svojom pôvodnom poľnohospodárskom podniku SLOM.

50 Všetci žalobcovia okrem H. J ten Haveho listom z 23. februára 1998 vyzvali Komisiu, aby im nahradila spôsobenú ujmu, čo Komisia v liste zo 17. apríla 1998 odmietla. Žalobcovia uvádzajú, že môžu poskytnúť dodatočné dôkazy na podporu svojho stanoviska.

51 Komisia na úvod pripomína, že podľa ustálenej judikatúry mimozmluvná zodpovednosť Spoločenstva za škodu môže vzniknúť, iba ak sú splnené tri podmienky, a to protiprávnosť vytýkaného konania, existencia škody a existencia príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a údajnou škodou. Okrem toho žalobcovia zdôraznili, že požiadavka primeranosti právnej úpravy je logickým dôsledkom zásady právnej istoty, na základe ktorej Súdny dvor stanovil, že právna úprava, ktorá právnym subjektom ukladá povinnosti, musí byť jasná a presná, aby tieto subjekty mohli jednoznačne poznať svoje práva a povinnosti a aby mohli podľa nich následne

konať (rozsudok Súdneho dvora zo 16. januára 2003, Cipra a Kvasnicka, C-439/01, Zb. s. I-745, bod 49), a že pri výklade ustanovenia práva Spoločenstva je nutné vziať do úvahy aj vzájomný kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou. Článok 3a nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, spĺňa uvedené kritériá.

52 Komisia tvrdí, že keďže nariadenie č. 1546/88, zmenené a doplnené nariadením č. 1033/89, je vykonávacím nariadením, ktoré prijala na základe ustanovení nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, ktoré prijala Rada, musí byť uvedené nariadenie vykladané v spojení s posledným uvedeným nariadením. Hlavná povinnosť je stanovená v nariadení Rady a vykonávacie nariadenie môže stanovovať iba niektoré podrobnejšie kritériá alebo podmienky.

53 Komisia pripomína obsah článku 3a ods. 1 písm. b) a článku 3a ods. 3 nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, a nazdáva sa, že spoločný výklad týchto dvoch ustanovení vedie k záveru, že k prideleniu špecifického referenčného množstva môže dôjsť iba vtedy, keď mlieko určené na priamy predaj alebo dodávky pochádzalo z pôvodného poľnohospodárskeho podniku SLOM. Uvedené je aj dôvodom, prečo každý výrobca SLOM priložil k svojej žiadosti o špecifické referenčné množstvo vyhlásenie o tom, že „požadované referenčné množstvo môže vo svojom poľnohospodárskom podniku vyrobiť v celom rozsahu“.

54 Komisia okrem toho zdôrazňuje, že článok 3a ods. 1 nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, výslovne odkazuje na článok 3a ods. 1 nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, a vo svojom treťom pododseku stanovuje, že „dôkazy preukazujúce schopnosť výrobcu vyrábať až na úrovni referenčného množstva sú najmä:…“. Toto ustanovenie, ktoré by malo byť vykladané v spojení s článkom 3a ods. 1 nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, je v prvom rade adresované vnútroštátnym vykonávacím orgánom, ktoré musia posúdiť, či výrobca SLOM spĺňa podmienku stanovenú v nariadení Rady, podľa ktorej musí byť schopný vyrobiť referenčné množstvo vo svojom poľnohospodárskom podniku. Komisia uvádza, že toto ustanovenie obsahuje nevyčerpávajúci zoznam („môžu“) dôkazov, ktoré by mohli vnútroštátne

vykonávacie orgány v rámci tejto podmienky prijať a ktoré majú byť predložené „v súlade s postupom, ktorý stanoví členský štát“.

55 Komisia upresňuje, že nariadenie č. 1546/88, zmenené a doplnené nariadením č. 1033/89, jasne stanovuje, že výrobca SLOM musí byť schopný preukázať, že môže vo svojom poľnohospodárskom podniku vyrobiť požadované referenčné množstvo. Posúdenie tejto podmienky prináleží holandským orgánom, pričom tieto orgány vyložili uvedenú podmienku v tom zmysle, že výroba mlieka musí byť obnovená v pôvodnom poľnohospodárskom podniku SLOM alebo v tej istej organizačnej a ekonomickej jednotke, o akú išlo v čase prijatia záväzku neuvádzania na trh, čo potvrdil aj College van Beroep voor het bedrijfsleven. Žalobcovia nemôžu preniesť zodpovednosť za tento výklad holandských orgánov na Komisiu, pričom holandské orgány sa navyše nezmienili o tom, že by právna úprava Spoločenstva nebola jednoznačná.

56 Komisia konštatuje, že žalobcovia neuviedli žiadny argument, ktorým by preukázali, že článok 3a nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, nie je jasný a presný, a že im neumožňuje jednoznačne poznať ich práva a povinnosti a následne podľa nich konať. Pokiaľ ide o samotné nariadenie, Komisia sa nazdáva, že je jasné, a presne uvádza dôkazy, ktoré môžu vnútroštátne orgány vziať do úvahy na účely posúdenia, či výrobca spĺňa podmienku stanovenú v nariadení Rady, t. j. či môže vo svojom poľnohospodárskom podniku vyrobiť požadované referenčné množstvo v plnom rozsahu. Komisia v duplike okrem toho spresňuje, že žalobcovia sami priznali (pozri bod 47 vyššie), že výrobcovia by mali byť schopní vyrábať pomocou výrobných jednotiek, ktoré obhospodarujú, požadované referenčné množstvá, pričom je podľa nich potrebné, aby aspoň jedna časť výrobných jednotiek zodpovedala výrobným jednotkám, ktorými disponovali v čase prijatia záväzku neuvádzania na trh. Za týchto okolností je článok 3a nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, ktorého cieľom je iba zabezpečiť výkon článku 3a nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, ako aj posledné uvedené ustanovenie, pre žalobcov jasný a má sa vykladať tak, ako ho vyložila Komisia, z čoho vyplýva, že jej nie je možné vytýkať, že konala protiprávne. Žaloba o náhradu škody musí byť teda zamietnutá.

57 Pokiaľ ide o ujmu a príčinnú súvislosť, Komisia sa nazdáva, že aj napriek tomu, že všetci žalobcovia tvrdia, že referenčné množstvo mohli vyrábať vo svojich

poľnohospodárskych podnikoch, ktoré obhospodarovali v čase podania ich žiadosti o pridelenie predmetného referenčného množstva, ich žaloba neumožňuje jasne určiť, či boli schopní vyrobiť uvedené množstvo v pôvodnom poľnohospodárskom podniku SLOM. V každom prípade holandské orgány sa nazdávajú, že títo výrobcovia neobnovili výrobu mlieka v pôvodnom poľnohospodárskom podniku SLOM alebo že ju neobnovili nezávisle na svoj účet a svoje vlastné riziko, čo bolo okrem toho potvrdené holandskými súdmi. Keďže žalobcovia nespĺňajú podmienky stanovené nariadením Rady, nemôžu tvrdiť, že existuje príčinná súvislosť medzi spôsobenou ujmou a údajne nesprávnym nariadením Komisie.

58 Pokiaľ ide o rozsah ujmy, Komisia sa nazdáva, že žaloba neobsahuje dostatočné informácie na to, aby mohla zaujať stanovisko. Podľa Komisie žalobcovia nedostatočne uviedli, do akej miery boli schopní vyrobiť uvedené referenčné množstvo v pôvodnom poľnohospodárskom podniku SLOM. Komisia uvádza, že si vyhradzuje právo vrátiť sa k otázke charakteru a rozsahu škody v neskoršom štádiu konania.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

59 Je potrebné pripomenúť, že podľa judikatúry mimozmluvná zodpovednosť Spoločenstva za škodu spôsobenú jeho inštitúciami uvádzaná v článku 215 druhom odseku ES (teraz článok 288 druhý odsek ES) môže vzniknúť, iba ak je splnený súhrn podmienok, pokiaľ ide o protiprávnosť vytýkaného konania inštitúcií, existenciu škody a existenciu príčinnej súvislosti medzi uvádzaným konaním a údajnou škodou (rozsudok Súdneho dvora z 29. septembra 1982, Oleifici Mediterranei/EHS, 26/81, Zb. s. 3057, bod 16; pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. mája 2006, Blom a i./Rada a Komisia, T-87/94, Zb. s. II-1385, bod 102 a tam citovanú judikatúru).

60 Okrem toho podľa ustálenej judikatúry prináleží žalobcovi predložiť súdu Spoločenstva dôkazy na účely stanovenia protiprávnosti inštitúciám vytýkaného konania, existenciu škody a existenciu príčinnej súvislosti medzi uvádzaným konaním

a spôsobenou škodou (rozsudok Súdneho dvora z 21. mája 1976, Roquette Frères/Komisia, 26/74, Zb. s. 677, body 22 až 24, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. mája 2007, Citymo/Komisia, T-271/04, Zb. s. II-1375, bod 159).

61 Takisto treba pripomenúť, že ak jedna z týchto kumulatívnych podmienok nie je splnená, žaloba musí byť zamietnutá v celom rozsahu (rozsudok Súdneho dvora z 15. septembra 1994, KYDEP/Rada a Komisia, C-146/91, Zb. s. I-4199, body 19 a 81, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. februára 2002, Förde-Reederei/Rada a Komisia, T-170/00, Zb. s. II-515, bod 37).

62 Pokiaľ ide o prvú z uvedených podmienok, ktorú treba preskúmať najprv, judikatúra si vyžaduje, aby bolo preukázané dostatočne závažné porušenie právneho pravidla, ktorého cieľom je priznanie práv jednotlivcom (rozsudok Súdneho dvora zo 4. júla 2000, Bergaderm a Goupil/Komisia, C-352/98 P, Zb. s. I-5291, bod 42). Pokiaľ ide o požiadavku, aby bolo porušenie dostatočne závažné, rozhodujúcim kritériom, ktoré umožňuje usúdiť, že táto podmienka je splnená, je zjavné a závažné prekročenie hraníc inštitúciou Spoločenstva, ktoré boli stanovené na jej voľnú úvahu. Ak táto inštitúcia disponuje iba výrazne obmedzenou, či dokonca nedisponuje nijakou mierou voľnej úvahy, na preukázanie dostatočne závažného porušenia práva Spoločenstva môže postačovať samotné porušenie práva Spoločenstva (rozsudok Súdneho dvora z 10. decembra 2002, Komisia/Camar a Tico, C-312/00 P, Zb. s. I-11355, bod 54, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. júla 2001, Comafrica a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 a T-225/99, Zb. s. II-1975, bod 134).

63 V tomto prípade žalobcovia tvrdia, že protiprávnosť konania, ktorú vytýkajú Komisii, spočíva v porušení zásady obozretnosti. Žalobcovia v prejednávanom prípade tvrdia, že Spoločenstvo nesie zodpovednosť za to, že Komisia porušila zásadu obozretnosti, pričom sa však v skutočnosti odvolávajú na zásadu právnej istoty, lebo Komisii vytýkajú, že v predmetnej právnej úprave nestanovila jasne a presne podmienky uplatniteľné na pridelenie špecifického referenčného množstva.

64 Hneď na úvod treba zdôrazniť, že zásada ochrany legitímnej dôvery predstavuje právne pravidlo, ktorým sa jednotlivcom priznávajú práva, ktorých porušenie môže viesť k vzniku zmluvnej zodpovednosti Spoločenstva (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. decembra 2001, Emesa Sugar/Rada, T-43/98, Zb. s. II-3519, bod 64; pozri aj rozsudok Mulder II, už citovaný v bode 16 vyššie, bod 15). Zásada právnej istoty je takisto právnym pravidlom, ktorým sa priznávajú práva jednotlivcom.

65 Je namieste pripomenúť, že tak Súdny dvor, ako aj Súd prvého stupňa už konštatovali, že zásada právnej istoty predstavuje základnú zásadu práva Spoločenstva, ktorá vyžaduje najmä, aby právna úprava bola zrozumiteľná a určitá, aby osoby podliehajúce súdnej právomoci mohli jednoznačne poznať svoje práva a povinnosti a podľa toho konať (pozri rozsudky z 9. júla 1981, Gondrand Frères a Garancini, 169/80, Zb. s. 1931, bod 17, a z 13. februára 1996, Van Es Douane Agenten, C-143/93, Zb. s. I-431, bod 27; zo 16. októbra 1997, Banque Indosuez a i., C-177/96, Zb. s. I-5659, bod 27; zo 14. apríla 2005, Belgicko/Komisia, C-110/03, Zb. s. I-2801, bod 30, a z 21. júna 2007, ROM-projecten, C-158/06, Zb. s. I-5103, bod 25; rozsudky Súdu prvého stupňa zo 14. júla 1997, Interhotel/Komisia, T-81/95, Zb. s. II-1265, bod 61, a zo 7. novembra 2002, Vela a Tecnagrind/Komisia, T-141/99, T-142/99, T-150/99 a T-151/99, Zb. s. II-4547, bod 391).

66 Táto požiadavka právnej istoty je osobitne prísna v prípade, ak môže mať právna úprava finančné následky (rozsudok ROM-projecten, už citovaný v bode 65 vyššie, bod 26).

67 Je teda namieste určiť, či bolo znenie článku 3a nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, jasné, pokiaľ ide o podmienky uplatniteľné na pridelenie špecifického referenčného množstva.

68 Treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry je pri výklade ustanovenia práva Spoločenstva nutné vziať do úvahy súčasne doslovné znenie, kontext a jeho ciele (rozsudky Súdneho dvora z 30. júla 1996, Bosphorus, C-84/95, Zb. s. I-3953, bod 11, a Banque Indosuez a i., už citovaný v bode 65 vyššie, bod 18).

69 V tejto súvislosti treba konštatovať, ako správne uviedla Komisia, že ak je nariadenie č. 1546/88, zmenené a doplnené nariadením č. 1033/89, vykonávacím nariadením v rozsahu, v akom vykonáva nariadenie č. 857/84, musí byť vykladané v súlade s týmto posledným uvedeným nariadením (rozsudok Súdneho dvora z 26. októbra 2006, Kibler, C-275/05, Zb. s. I-10569, bod 20; pozri v tomto zmysle aj rozsudok Súdneho dvora z 22. októbra 1991, von Deetzen, C-44/89, Zb. s. I-5119, bod 14), ktorého platnosť okrem toho nie je v prejednávanej veci spochybnená.

70 V tejto súvislosti treba v prvom rade zdôrazniť, že článok 3a ods. 1 nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, stanovuje, že výrobcom, ktorých obdobie neuvádzania na trh alebo konverzie pri plnení záväzku prevzatého podľa nariadenia č. 1078/77 uplynulo pred 31. decembrom 1983, prípadne pred 30. septembrom 1983, bude dočasne pridelené špecifické referenčné množstvo za určitých podmienok, ktoré toto nariadenie stanovuje. Osobitne článok 3a ods. 1 písm. a) uvedeného nariadenia stanovuje, že pridelenie dočasného referenčného množstva je podmienené tomu, že uchádzač neskončil svoju činnosť alebo ju nepreviedol v celom rozsahu ešte pred uplynutím záväzku neuvádzania na trh alebo záväzku konverzie (rozsudok Súdneho dvora z 27. januára 1994, Herbrink, C-98/91, Zb. s. I-223, bod 11).

71 Po druhé článok 3a ods. 1 písm. b) nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, stanovuje ako podmienku na pridelenie dočasného špecifického referenčného množstva, aby výrobca na podporu svojej žiadosti preukázal, že požadované referenčné množstvo môže vo svojom poľnohospodárskom podniku vyrobiť v celom rozsahu.

72 Po tretie je potrebné pripomenúť, že režim špecifických referenčných množstiev uvedený v článku 3a nariadenia č. 857/84, ktorý bol zavedený nariadením č. 764/89 po rozsudkoch Mulder I a von Deetzen I, už citovaných v bode 6 vyššie, s cieľom zabezpečiť predelenie špecifického referenčného množstva výrobcom, ktorí nedodávali nijaké mlieko v priebehu referenčného roka na základe záväzku vyplývajúceho z nariadenia č. 1078/77, stanovujúceho všeobecnú zásadu, podľa ktorej akékoľvek referenčné množstvo je viazané na pozemky, na základe ktorých bolo toto množstvo pridelené (rozsudok Herbrink, už citovaný v bode 70 vyššie, bod 12).

73 Z nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, vyplýva, že výrobca, ktorý prijal záväzok neuvádzania na trh, musí na účely získania špecifického referenčného množstva vlastniť pôvodný poľnohospodársky podnik SLOM v celom rozsahu alebo čiastočne a preukázať, že na tomto poľnohospodárskom podniku môže vyrobiť predmetné referenčné množstvo.

74 Je potrebné konštatovať, že nariadenie č. 1546, zmenené a doplnené nariadením č. 1033/89, sa nijakým spôsobom neodchyľuje od systému zavedeného nariadením č. 857/84.

75 Článok 3a ods. 1 nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, iba vykonáva ustanovenia nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, pričom na účely pridelenia špecifického referenčného množstva pripomína, že výrobca musí príslušným úradom, ktoré na tento účel určil členský štát, preukázať, že v čase schválenia žiadosti o poskytnutie prémie ešte obhospodaroval svoje hospodárstvo v celom rozsahu alebo čiastočne. Toto ustanovenie uvádza nevyčerpávajúci zoznam dôkazov, ktoré sú prípustné na preukázanie schopnosti výrobcu vo svojom poľnohospodárskom podniku vyrobiť požadované referenčné množstvo v plnom rozsahu a ktorými sú najmä priamy predaj alebo dodávky mlieka vykonané od konca obdobia platnosti záväzku neuvádzania na trh a záväzku konverzie, stádo dojníc chované v poľnohospodárskom podniku, plocha pôdy s trvalými porastmi alebo plošný výmer kŕmnych plodín poľnohospodárskeho podniku, ako to vyplýva z plánu rotácie plodín a vykonaného výsevu, a investície uskutočnené mimo rozvojového plánu.

76 Ak článok 3a ods. 1 nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, stanovuje vo svojom treťom pododseku a tretej zarážke, že dôkazmi, ktorými môže výrobca preukázať svoju schopnosť vyrobiť požadované referenčné množstvo v plnom rozsahu, môžu byť plocha pôdy s trvalými porastmi a/alebo plošný výmer kŕmnych plodín „poľnohospodárskeho podniku“, tak uvedený pojem môže byť chápaný iba v tom zmysle, že odkazuje na poľnohospodársky podnik, ktorý obhospodaruje výrobca a ktorý v celom rozsahu alebo čiastočne predstavuje ten istý poľnohospodársky podnik, ktorý výrobca obhospodaroval v čase schválenia jeho žiadosti o poskytnutie prémie. Z uvedeného vyplýva, že tento pojem nemôže byť vykladaný v tom zmysle, že vyššie uvedené plochy môžu patriť do iného poľnohospodárskeho podniku, akým je podnik, ktorý obhospodaruje výrobca.

77 Tento istý výklad treba podať, pokiaľ ide o článok 3a ods. 1 tretí pododsek druhá zarážka nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, ktorý vyžaduje, aby stádo dobytka, ktoré je takisto jedným z dôkazov, ktorými možno preukázať schopnosť výrobcu vyrobiť požadované referenčné množstvo v plnom rozsahu, bolo chované v „poľnohospodárskom podniku". Tento výraz musí byť chápaný iba v tom zmysle, že odkazuje na poľnohospodársky podnik, ktorý obhospodaruje výrobca a ktorý v celom rozsahu alebo čiastočne predstavuje ten istý poľnohospodársky podnik, ktorý výrobca obhospodaroval v čase schválenia jeho žiadosti o poskytnutie prémie. Cieľom tohto ustanovenia je teda vyhnúť sa tomu, aby výrobca mohol vyrábať špecifické referenčné množstvo prostredníctvom zvierat, ktoré sú chované v inom poľnohospodárskom podniku, ako je podnik obhospodarovaný výrobcom.

78 To isté platí pre investície uvedené v článku 3a ods. 1 treťom pododseku štvrtej zarážke nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, ktoré sa musia na základe tých istých dôvodov, ktoré sú uvedené v bodoch 76 a 77 vyššie, vzťahovať na poľnohospodársky podnik obhospodarujúci dotknutým výrobcom, a teda nemôžu byť od tohto poľnohospodárskeho podniku oddelené.

79 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor už v súvislosti s prevodmi poľnohospodárskych podnikov prostredníctvom prevodu alebo vrátenia na konci nájomného obdobia rozhodol, že režim referenčných množstiev sa charakterizuje zásadou, podľa ktorej sa referenčné množstvo má prevádzať spolu s pozemkami, na ktoré bolo pridelené, a preto s cieľom stanoviť túto zásadu takisto v rámci špecifických referenčných množstiev sa v článku 3a ods. 1 nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, posilnila podmienka uvedená v článku 3a ods. 1 nariadenia č. 857/84 tým, že vyžaduje, aby výrobca ešte v celom rozsahu alebo čiastočne obhospodaroval ten istý poľnohospodársky podnik (rozsudok Herbrink, už citovaný v bode 70 vyššie, bod 13).

80 Nariadenie č. 1033/89 preto vo svojom treťom odôvodnení upresňuje, že „žiadosť [o špecifické referenčné množstvo] môže byť podaná iba výrobcom, ktorý aspoň čiastočne obhospodaruje tie isté výrobné jednotky, ktoré obhospodaroval v čase, keď podal žiadosť o pridelenie prémie za záväzok neuvádzania na trh alebo záväzok konverzie", a že „v prípade, keď výrobca už tento poľnohospodársky podnik nevlastní, podľa logiky režimu prémií týmto spôsobom prejavuje svoj zámer ukončiť výrobu mlieka".

81 Okrem toho, pokiaľ musí výrobca na to, aby mu bolo pridelené špecifické referenčné množstvo, ešte v celom rozsahu alebo čiastočne obhospodarovať ten istý poľnohospodársky podnik, ktorý obhospodaroval v čase schválenia jeho žiadosti o poskytnutie prémie, poľnohospodársky podnik v zmysle článku 12 písm. d) nariadenia č. 857/84 tvoria „všetky výrobné jednotky prevádzkované výrobcom a nachádzajúce sa na zemepisnom území Spoločenstva“.

82 Definície pojmov „výrobca“ a následne „poľnohospodársky podnik“ zakotvené v článku 12 písm. c) a d) nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, naznačujú, že pojem výrobca sa vzťahuje iba na poľnohospodársky podnik, ktorý na účely výroby mlieka na svoju vlastnú zodpovednosť spravuje súbor výrobných jednotiek (rozsudky Súdneho dvora z 9. júla 1992, Maier, C-236/90, Zb. s. I-4483, bod 11, a z 23. januára 1997, St. Martinus Elten, C-463/93, Zb. s. I-255, bod 17).

83 Zo spoločného výkladu článku 3a ods. 1 nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, a článku 3a ods. 1 nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, jasne vyplýva, že dočasné pridelenie špecifického referenčného množstva je podmienené splnením podmienky, že výrobca preukáže, že ešte vlastní v celom rozsahu alebo čiastočne ten istý poľnohospodársky podnik, ktorý obhospodaroval v čase schválenia žiadosti o pridelenie prémie, t. j. ten podnik, ktorý bol predmetom jeho záväzku neuvádzania na trh alebo záväzku konverzie (rozsudok O’Brien, už citovaný v bode 42 vyššie, bod 12; pozri v tomto zmysle aj rozsudky Súdneho dvora Herbrink, už citovaný v bode 70 vyššie, body 12 a 13, a z 28. októbra 2004, van den Berg/Rada a Komisia, C-164/01 P, Zb. s. I-10225, bod 71; rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. decembra 2006, Werners/Rada a Komisia, T-373/94, Zb. s. II-4631, bod 81), a že preukáže svoju schopnosť vyrábať v tomto poľnohospodárskom podniku požadované referenčné množstvo v plnom rozsahu.

84 V rozsudku O’Brien, už citovanom v bode 42 vyššie, Súdny dvor v bode 17 stanovil, že na účely konečného pridelenia špecifického referenčného množstva sa musí článok 3a ods. 3 nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, vykladať v tom zmysle, že takisto môže byť zohľadnený predaj alebo dodávky mlieka pochádzajúce z výrobných jednotiek, ktoré boli do predmetného poľnohospodárskeho podniku začlenené v období medzi uplynutím doby platnosti záväzku neuvádzania na trh alebo záväzku konverzie a momentom pridelenia dočasného referenčného množstva, ak dotknutá osoba ešte v celom rozsahu alebo čiastočne obhospodaruje

ten istý poľnohospodársky podnik, aký obhospodarovala v čase schválenia jej žiadosti o pridelenie prémie.

85 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že článok 3a ods. 1 nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, vykladaný so zreteľom na článok 3a ods. 1 nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, stanovuje, že výroba mlieka sa musí uskutočňovať v pôvodnom poľnohospodárskom podniku (rozsudok Werners/Rada a Komisia, už citovaný v bode 83 vyššie, bod 81; pozri v tomto zmysle aj rozsudky O'Brien, už citovaný v bode 42 vyššie, body 11 a 12; Herbrink, už citovaný v bode 70 vyššie, body 12 a 13, a van den Berg/Rada a Komisia, už citovaný v bode 83 vyššie, bod 71), pričom tento podnik môže prípadne zahŕňať výrobné jednotky, ktoré výrobcovia obhospodarovali na svoju vlastnú zodpovednosť v čase pridelenia špecifického referenčného množstva, teda jednotky, ktoré mali čiastočne alebo v celom rozsahu zahŕňať pôvodný poľnohospodársky podnik SLOM.

86 Tento výklad je v súlade s dôvodom existencie systému. V prvom rade zohľadňuje úvahu, podľa ktorej nemožno špecifické referenčné množstvo prideliť výrobcovi, ktorý už nevlastní pôvodný poľnohospodársky podnik SLOM, pretože tým prejavil svoj zámer ukončiť výrobu mlieka a tak by už pridelenie referenčného množstva nebolo dôsledkom uplatnenia režimu. Ďalej tento výklad zohľadňuje skutočnosť, že tým, že referenčné množstvá sú spojené s pozemkami, ktoré sú základom na ich pridelenie, výroba týchto množstiev sa musí uskutočniť na uvedených pozemkoch. Nakoniec tento výklad zohľadňuje úvahy generálneho advokáta F. G. Jacobsa uvedené v jeho návrhoch k rozsudku O'Brien, už citovanom v bode 42 vyššie (Zb. s. I-6266), podľa ktorých v období, keď výrobcovia nemohli vyrábať mlieko, prešli ich poľnohospodárske podniky určitými zmenami, čo Súdny dvor potvrdil, keď konštatoval, že predaj alebo dodávky mlieka pochádzajúce z iných výrobných jednotiek, ktoré boli začlenené do predmetného poľnohospodárskeho podniku v čase medzi uplynutím obdobia platnosti záväzku neuvádzania na trh a momentom pridelenia dočasného špecifického referenčného množstva, musia byť zohľadnené, ak dotknutá osoba ešte obhospodarovala v celom rozsahu alebo čiastočne ten istý poľnohospodársky podnik, ktorý obhospodarovala v čase schválenia jej žiadosti o udelenie prémie.

87 Nakoniec je potrebné zdôrazniť, že argumenty žalobcov, ktoré uviedli vo svojich písomných vyjadreniach, sa neodchyľujú od výkladu sporných ustanovení, ktorý je uvedený v bodoch 70 až 86 vyššie, a že to, čo napádajú svojou kritikou uvedených

ustanovení práva Spoločenstva, je vlastne výklad a uplatnenie týchto ustanovení vnútroštátnymi súdmi na konkrétny prípad.

88 Ako vyplýva z bodov 44 a 47 vyššie, žalobcovia tvrdia, že z článku 3a ods. 1 nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, vyplýva, že žiadateľ dočasného referenčného množstva už nemusí vlastniť celý pôvodný poľnohospodársky podnik SLOM. Podľa nich musia byť špecifické referenčné množstvá vyrábané prostredníctvom výrobných jednotiek, ktoré obhospodarovali, pričom je potrebné, aby aspoň jedna časť výrobných jednotiek zodpovedala výrobným jednotkám, ktorými disponovali v čase prijatia záväzku neuvádzania na trh.

89 Z uvedených úvah vyplýva, že Komisia neporušila zásadu právnej istoty, a preto musí byť táto žaloba zamietnutá.

90 Subsidiárne za predpokladu, že právna úprava Spoločenstva v tejto oblasti by bola do určitej miery nejednoznačná alebo do určitej miery nepresná, pokiaľ ide o podmienky, za ktorých musia byť pridelené špecifické referenčné množstvá vyrobené na účely konečného pridelenia týchto množstiev, je vhodné pripomenúť, že na založenie zodpovednosti Spoločenstva treba preukázať dostatočne závažné porušenie právneho pravidla, ktorého cieľom je priznanie práv jednotlivcom v súlade s požiadavkami uvedenými v bode 62 vyššie.

91 Judikatúra Súdneho dvora v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti bola vypracovaná, berúc do úvahy širokú mieru voľnej úvahy, ktorou disponujú inštitúcie pri vykonávaní politík Spoločenstva, najmä pokiaľ ide o normatívne akty zahŕňajúce voľby v oblasti hospodárskej politiky (rozsudok Súdneho dvora z 5. marca 1996, Brasserie du pêcheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93, Zb. s. I-1029, bod 44).

92 Reštriktívny výklad zodpovednosti Spoločenstva za výkon jeho normatívnych činností možno vysvetliť úvahou, že jednak výkon legislatívnej funkcie, napriek existencii súdnej kontroly zákonnosti aktov, by nemal byť narušený možnosťou podania žalôb o náhradu škody, keď si všeobecný záujem Spoločenstva vyžaduje prijatie normatívnych opatrení, ktoré sa môžu dotknúť záujmov jednotlivcov, a jednak v normatívnom kontexte, ktorý sa vyznačuje existenciou širokej miery voľnej úvahy nevyhnutnou na výkon politiky Spoločenstva, zodpovednosť Spoločenstva môže vzniknúť iba vtedy, ak predmetná inštitúcia zjavne a závažne prekročila hranice stanovené na výkon jej právomocí (rozsudky Súdneho dvora z 25. mája 1978, HNL a i./Rada a Komisia, 83/76, 94/76, 4/77, 15/77 a 40/77, Zb. s. 1209, body 5 a 6, a Brasserie du pêcheur a Factortame, už citovaný v bode 91 vyššie, bod 45).

93 Súdny dvor v tejto súvislosti upresnil, že režim mimozmluvnej zodpovednosti zohľadňuje okrem iného zložitosť situácií, ktoré bolo potrebné upraviť, ťažkosti uplatňovania alebo výkladu textov a osobitne mieru voľnej úvahy, ktorou disponuje autor napadnutého aktu (rozsudky Brasserie du pêcheur a Factortame, už citovaný v bode 91 vyššie, bod 43; Bergaderm a Goupil/Komisia, už citovaný v bode 62 vyššie, bod 40, a Komisia/Camar a Tico, už citovaný v bode 62 vyššie, bod 52).

94 V tomto prípade treba konštatovať, že Komisia disponovala len veľmi zúženou mierou voľnej úvahy vzhľadom na skutočnosť, ako bolo uvedené v bode 69 vyššie, že nariadenie č. 1546/88, zmenené a doplnené nariadením č. 1033/89, je vykonávacím nariadením, ktoré iba vykonáva nariadenie č. 857/84.

95 Ako už bolo uvedené v bodoch 69 až 78 vyššie, Komisia len uplatnila ustanovenia nariadenia Rady č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, v súlade požiadavkami, ktoré sú v tomto nariadení stanovené, a preto nemôže byť zodpovedná za prípadné porušenie práva Spoločenstva.

96 Takisto prípadná nepresnosť alebo nejasnosť nariadenia č. 1546/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 1033/89, nemôže byť vytýkaná Komisii, lebo tá si len splnila povinnosti, ktoré jej vyplývali z nariadenia Rady č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89.

97 Pokiaľ ide o nariadenie č. 857/84, zmenené a doplnené nariadením č. 764/89, stačí iba konštatovať, že žalobcovia v rámci tejto žaloby nijakým spôsobom nenapadli platnosť uvedeného nariadenia z dôvodu, že by porušovalo zásadu právnej istoty.

98 Keďže žalobcovia nepreukázali údajnú protiprávnosť vytýkaného konania Komisie, nie je potrebné preskúmať, či sú splnené ostatné podmienky zodpovednosti.

99 Zo všetkého, čo predchádza, vyplýva, že žaloba sa musí zamietnuť.

O trovách

100 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobcovia nemali vo veci úspech, je namieste zaviazať ich v súlade s návrhom Komisie na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (piata komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. Žaloba sa zamieta.

2. Alfonsius Alferink a ďalších 67 žalobcov, ktorých mená sú uvedené v prílohe, sú povinní nahradiť trovy konania.

Vilaras Martins Ribeiro Jürimäe

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 26. júna 2008.

Tajomník Predsedníčka komory

E. Coulon M. Vilaras

PRÍLOHA

Hériters de G. Vloedgraven,

W. L. A. van der Arend, s bydliskom v Harmelene (Holandsko),

H. W. Bakker, s bydliskom v Middelstume (Holandsko),

B. M. J. B. Beusmans, s bydliskom v Noorbeeku (Holandsko),

P. J. M. Biermans, s bydliskom v Herkenbosche (Holandsko),

J. A. A. de Bont, s bydliskom v Ruttene (Holandsko),

H. Boskma, s bydliskom v Zwaagwesteinde (Holandsko),

B. A. Bouma, s bydliskom v Berlikume (Holandsko),

E. A. M. Bouma, s bydliskom v Ruttene,

J. A. Bouma, s bydliskom v Riede (Holandsko),

H. Buwalda, s bydliskom v Franekeri (Holandsko),

M. V. van Diederen, s bydliskom v Doenrade (Holandsko),

R. Dusselaar, s bydliskom vo Wiere (Holandsko),

J. van Duynhoven, s bydliskom v Rijkevoorte (Holandsko),

H. J. Frederiks, s bydliskom v Laagu Keppeli (Holandsko),

G. J. M. Frieling, s bydliskom v Deurningene (Holandsko),

T. de Groot, s bydliskom v Creili (Holandsko),

H. J. ten Hagen, s bydliskom vo Winterswijku (Holandsko),

H. J. ten Have, s bydliskom v Beltrume (Holandsko),

P. A. J. N. Hendriks, s bydliskom vo Valkenburgu (Holandsko),

H. Heringa, s bydliskom v Leense (Holandsko),

O. Hoekstra, s bydliskom v Oosternijkerku (Holandsko),

J. Hoekstra, s bydliskom v Oosternijkerku,

W. H. C. M. Holtslag, s bydliskom v Lelystade (Holandsko),

J. H. A. Huijsmans, s bydliskom vo Weerte (Holandsko),

M. Huizinga, s bydliskom v Firdgume (Holandsko),

G. J. Hulter, s bydliskom v Den Velde (Holandsko),

P. J. M. Janssen, s bydliskom vo Wanssume (Holandsko),

G. C. de Jongh, s bydliskom v Marknesse (Holandsko),

C. de Keijzer, s bydliskom v Noordgouwe (Holandsko),

P. Kemp, s bydliskom v Breukelene (Holandsko),

W. Koopmans-Hut, s bydliskom v Ezinge (Holandsko),

H. J. Leemkuil, s bydliskom vo Winterswijk-Miste (Holandsko),

J. A. J. Leijten, s bydliskom v Bante (Holandsko),

G. J. Loozeman, s bydliskom v Callantsoogu (Holandsko),

A. Lukens Folkers, s bydliskom vo Vlagtwedde (Holandsko),

P. L. Marinussen, s bydliskom v Grijpskerke (Holandsko),

G. J. Meijer, s bydliskom v Usquerte (Holandsko),

W. H. J. Mulder, s bydliskom v Haarzuilense (Holandsko),

Th. Neelen, s bydliskom v Nunheme (Holandsko),

G. J. Nijboer, s bydliskom v Ane (Holandsko),

A. Nijboer, s bydliskom v Ane,

B. Oude Kotte, s bydliskom vo Fleringene (Holandsko),

J. H. M. Roebroek, s bydliskom v Schimmerte (Holandsko),

F. M. C. Rommens, s bydliskom v Rijsbergene (Holandsko),

J. A. C. M. Soffers, s bydliskom v Rijsbergene,

J. G. Rompelberg, s bydliskom v Noorbeeku,

M. J. Scheele, s bydliskom v Mensingeweeri (Holandsko),

J. van Sinderen, s bydliskom v Ternaarde (Holandsko),

J. W. M. Smeets, s bydliskom v Papenhovene (Holandsko),

W. C. G. M. Stoffelen, s bydliskom v Ottersume (Holandsko),

J. H. Thomassen, s bydliskom v Bemelene (Holandsko),

J. H. van Til, s bydliskom v Eppenhuizene (Holandsko),

K. J. Veenkamp, s bydliskom v Thesinge (Holandsko),

J. T. F. J. op 't Veld, s bydliskom vo Vlodrope (Holandsko),

J. P. W. Vrencken, s bydliskom v Beeku (Holandsko),

O. Vries, s bydliskom v Engwierume (Holandsko),

K. Vries, s bydliskom v Engwierume,

M. W. de Weerd, s bydliskom v Tollebeeku (Holandsko),

A. M. Weijenberg-Pleijers, s bydliskom vo Witteme (Holandsko),

H. F. W. M. Wennekers, s bydliskom v Creili,

R. W. Werners, s bydliskom v Meppeli (Holandsko),

C. H. L. Wijnen, s bydliskom v Maasbree (Holandsko),

L. G. H. Willems, s bydliskom v Ulestratene (Holandsko),

J. G. Wilman, s bydliskom v Engwierume,

D. Wilman, s bydliskom v Engwierume,

J. M. P. Wolfs, s bydliskom v Gronsvelde (Holandsko).